

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Съвета относно програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия (2019—2020 г.) в допълнение към Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“

[COM(2017) 698 final — 2017/312 (NLE)]

(2018/C 237/06)

Докладчик: **Jacques LEMERCIER**

Консултация	Европейска комисия, 18.1.2018 г. Съвет на Европейския съюз, 10.1.2018 г.
Правно основание	член 106а от Договора за Евратом и член 304 от ДФЕС
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секцията	9.3.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	14.3.2018 г.
Пленарна сесия №	533
Резултат от гласуването	178/0/7
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Програмата на Евратом за 2019—2020 г. продължава дейностите за научни изследвания на програмата на Евратом за периода 2014—2018 г. и е напълно съобразена с нея. Предложението на Комисията съдържа много малко промени. Те засягат в по-голямата си част бюджета и имат за цел да осигурят непрекъснатост на програмата.

1.2. ЕИСК отбелязва тези промени, като взема под внимание предишните си становища по тази тема ⁽¹⁾.

1.3. Основната цел на изследванията в областта на ядреното делене, финансирани от Евратом, е да се повиши безопасността на ядрените технологии. ЕИСК счита, че на аспектите, свързани с ядрената безопасност, трябва да се обърне възможно най-голямо внимание. Редуцирането и складирането на радиоактивни отпадъци с дълъг период на полуразпад, контролът на делящите се материали и радиационната защита също трябва да бъдат приоритет. Тези линии в научноизследователската дейност трябва да бъдат споделяни в рамките на Европейския форум за ядрена енергия (ENEF), в рамките на който гражданското общество — чрез ЕИСК — е представено.

1.4. ЕИСК отново изтъква и потвърждава основната част от посланието, което е отправял в свои предходни становища, а именно, че е целесъобразно експертният опит в сферата на ядрените технологии, тяхното използване и последствията от тях да бъдат запазени и обогатени. В това отношение Рамковата програма за научноизследователска и развойна дейност на Евратом създава значителна европейска добавена стойност посредством своята координираща функция при обединяването на ресурси и интегрирането на съвместни усилия ⁽²⁾.

1.5. ЕИСК припомня и своя призив към Европейската комисия да продължава да насърчава развитието на възобновяеми неизкопаеми енергийни източници и да пристъпи към възстановяването на баланса на дела на ядрената енергия в енергийния микс на държавите.

1.6. След многократните инциденти в европейските електроцентрали, вече е доказано, че подизпълнението е фактор на несигурност в поддръжката на атомните електроцентрали. ЕИСК е на мнение, че договарянето с подизпълнители трябва да бъде ограничено и поставено в строги законови рамки.

1.7. ЕИСК призовава на тези въпроси да се обърне особено внимание в контекста на Брекзит и излизането на Обединеното кралство от Договора за Евратом.

⁽¹⁾ ОВ С 34, 2.2.2017 г., стр. 66, ОВ С 181, 21.6.2012 г., стр. 111 и ОВ С 318, 29.10.2011 г., стр. 127.

⁽²⁾ ОВ С 181, 21.6.2012 г., стр. 111 и ОВ С 318, 29.10.2011 г., стр. 127.

2. Основно съдържание на документа на Комисията

2.1. Целта на предложението на Комисията е да се приеме нов регламент за продължение на всички научни изследвания, провеждани по силата на Регламент (Евратом) № 1314/2013 на Съвета относно програмата за научни изследвания и обучение на Европейската общност за атомна енергия (2014—2018 г.) в допълнение на Рамковата програма за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“.

2.2. Предложението за програма на Евратом за периода 2019—2020 г. представлява допълнение към програмата „Хоризонт 2020“. То определя бюджета за преките и непреките дейности, набелязва целите на научноизследователската и развойна дейност (НИРД) и изброява инструментите за подкрепа на НИРД.

2.3. В съответствие с член 7 от Договора за Евратом, настоящата програма (2014—2018 г.) е определена за период, който не може да надхвърля пет години. Предложението има за цел да гарантира продължаването, без прекъсване, на програмата през 2019 г. и 2020 г. Този подход ще гарантира по-голяма съгласуваност с графика на програмата „Хоризонт 2020“. Важността нараства и поради факта, че програмите „Хоризонт 2020“ и Евратом имат взаимноизгодни цели.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК отбелязва заключенията на Комисията относно междинната оценка на програмата на Евратом за 2014—2018 г. и по-специално факта, че извършените от Комисията анализи „не разкриха никакви доказателства, които поставят под въпрос стратегията и формата на програмата за периода 2014—2018 г., или изискват да бъде предложено преразглеждане на обхвата, дейностите или начина на изпълнение на програмата за периода 2019—2020 г.“.

3.2. ЕИСК отбелязва също така, че общественото обсъждане, проведено между октомври 2016 г. и януари 2017 г. за документиране на междинната оценка на програмата на Евратом за периода 2014—2018 г. и предложението за програма на Евратом за периода 2019—2020 г., разкри положителни оценки като цяло: 80 % са оценили програмата като подходяща (изразили са съгласие или пълно съгласие). Освен това участниците са оценили особено високо постигнатите резултати по отношение на образованието и обучението, научните изследвания в областта на управлението на отпадъците, безопасността на съществуващите реактори, както и научните изследвания в областта на ядрения синтез. За разлика от това, обаче, програмата не изглежда да е постигнала ефекта на лост по отношение на частните инвестиции.

3.3. Накрая, Комисията се ангажира да следи за това, препоръките, отправени от различните заинтересовани страни, да бъдат взети предвид при подготовката на работната програма на Евратом за 2019—2020 г., или като част от обичайните ѝ дейности по управление и контрол на програмата на Евратом и затова, препоръките относно дългосрочните аспекти да бъдат разгледани в предварителната оценка на въздействието на бъдещата програма на Евратом, която се вписва в новата многогодишна финансова рамка (след 2020 г.).

3.4. ЕИСК отбелязва гореизложеното, като взема под внимание предишните си становища на по тази тема, и изразява подкрепата си за предложението на Комисията.

3.5. В духа на предходните си становища ЕИСК подчертава, че основната цел на изследванията в областта на ядреното делене, финансирани от Евратом, е да се повиши безопасността на ядрените технологии. ЕИСК счита, че на аспектите, свързани с ядрената безопасност трябва да се обърне възможно най-голямо внимание. Редуцирането и складирането на радиоактивни отпадъци с дълъг период на полуразпад, контролът на делящите се материали и радиационната защита също трябва да бъдат приоритет.

3.6. ЕИСК подчертава, че експертният опит в сферата на ядрените технологии, тяхното използване и последствията от тях трябва да бъде запазен и обогатен. В това отношение Рамковата програма за научноизследователска и развойна дейност на Евратом създава значителна европейска добавена стойност посредством своята координираща функция при обединяването на ресурси и интегрирането на съвместни усилия⁽³⁾.

Брюксел, 14 март 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Georges DASSIS

⁽³⁾ ОВ С 181, 21.6.2012 г., стр. 111 и ОВ С 318, 29.10.2011 г., стр. 127.